

KDV reformu yasalaşırken

TBMM'de şu sıralarda KDV sisteminde değişiklikler içeren bir kanun tasarısı görüşülüyor. Reform niteliğindeki tasarının süratle yasalaşması bekleniyor. Tasarı, KDV sisteminde ve uygulamasında ezber bozan değişiklikler ve yenilikler içeriyor.

TBMM Başkanlığı'na Bakanlar Kurulu'nca 19 Şubat 2018 tarihinde sunulan "Katma Değer Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" Plan ve Bütçe Komisyonu'nca görüşülerek Genel Kurul'a sunuldu.

Reform niteliğindeki tasarının süratle yasalaşması bekleniyor. KDV sisteminde ve uygulamasında ezber bozan olumlu değişiklikler ve yenilikler içeren tasarının en can alıcı kısmına biraz daha yakından bakalım istedik.

DEVREDEN KDV'NİN İADESİ

Bilindiği üzere, mükelleflerin yaptıkları teslimler veya ifa ettikleri hizmetler üzerinden hesaplayacakları KDV'den, kendilerine yapılan teslimler veya ifa olunan hizmetler ile ithal ettikleri mal ve hizmetlere ilişkin vergiyi indirmeleri halihazırda mümkün. Ancak bir vergilendirme döneminde indirilecek katma değer vergisi toplamı, mükellefin vergiye tâbi işlemleri dolayısıyla hesaplanan katma değer vergisi toplamından fazla olduğu takdirde, aradaki fark sonraki dönemlere devrolunuyor fakat iade edilmiyor.

Esasen katma değer vergisi, nihai tüketiciyi vergilemeyi amaçlayan yayılı bir işlem vergisi. Bununla birlikte, birbirini takip eden tüm üretim ve dağıtım safhalarında tahsil edilen vergiden önceki safhalarda ödenen vergi indirildiği için, diğer işlem vergilerinden olumlu yönde ayrışmakta.

Normal şartlarda mükelleflerin satışları üzerinden hesaplanan katma değer vergisinin, alımları için ödedikleri katma değer vergisinden fazla olması ve arada kalan pozitif farkın Hazine'ye ödenmesi beklenir. Ancak, yatırım yapan, üretim süreci uzun veya stok devir hızı düşük olan ya da çok düşük kâr marjı ile veyahut maliyetinin altında satış yapmak durumunda kalan işletmelerin hesaplanan katma değer vergisi, ödedikleri katma

değer vergisinden az olmakta ve bu işletmeler tarafından ödenen katma değer vergisinin indirim mekanizması yoluyla telafi edilebilmesi uzun süreler alabilmekte. Tahmin edileceği üzere, bu gibi durumlarda devreden katma değer vergisi işletmeler üzerinde hatırı sayılır bir finansman yükü oluşturuyor.

Tasarıyla, mükelleflerin alışları nedeniyle ödediği katma değer vergisinin, hesaplanan katma değer vergisi ile telafi edilememesi nedeniyle oluşan ve sonraki döneme devreden katma değer vergisinin, belli bir süreden fazla devretmesi durumunda, mükellefe iade edilmesi öngörülmekte.

NASIL GERÇEKLEŞTİRİLECEK?

Herkesin merak ettiği husus tam da bu. Devreden KDV, ne zaman, nasıl, hangi yöntemle ve hangi şartlarla iade edilecek.

Esasen devreden KDV'nin iadesi hususunu ikiye ayırarak incelemek daha sağlıklı olur. Zira yasal düzenlemeden, 31.12.2018 tarihine kadar devreden/devredecek KDV ile 01.01.2019'dan itibaren devredecek KDV'nin farklı esaslara tabi tutulacağı anlaşılıyor.

01.01.2019 ÖNCESİ DÖNEM

Düzenlemeye göre, 31.12.2018 tarihi itibarıyla indirim yoluyla giderilmemiş KDV tutarı muhasebe kayıtlarında ayrı bir hesapta izlenecek. Aynı hesapta izlenecek bu tutar esasen bir alacak niteliğini kazanacak.

Ancak bu alacağın iadesi, bir diğer deyişle tahsili ile ilgili olarak iki farklı yol öngörülmüş durumda.

Birinci yol; ayrı hesapta izlenen bu tutarın ödenecek katma değer vergisi ile iade edilecek katma değer vergisine mahsup edilmesi. "Ödenecek KDV" ifadesi ile sadece hesaplanan KDV ile indirim KDV arasında oluşan farkın mı, yoksa daha geniş ifadesi ile sorumlu sıfatı ile ödenecek KDV ile ithalde ödenen KDV'nin de mi kast edildiği ikincil

düzenlemeler ile açıklık kazanacak.

İkinci yol ise kendi içinde alternatifler barındırıyor. Buna göre Maliye Bakanlığı ayrı bir hesapta izlenen katma değer vergisini;

■ Bütçe imkânlarını dikkate almak suretiyle uygun gördüğü zamanlarda, sektörlerle, işletme büyüklüklerine, indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisinin kaynağına göre kısmen ya da tamamen iade etmeye,

■ Mükellefin vergi dairesine olan borçlarına ve Sosyal Güvenlik Kurumu'nun 6183 sayılı Kanuna göre takip ettiği alacaklarına, borcun tür, tutar, tahsil kabiliyeti, faaliyetin devam edip etmediğini dikkate alarak mahsup ettirmeye,

■ Gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınmasına izin vermeye yetkili kınıyor.

İadenin vergi incelemesiyle veya sektörlerle, işletme büyüklüklerine ve indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisinin kaynağına göre vergi incelemesi dışında belirlenecek diğer yöntemlerle yapılması da yine bakanlığın tasarrufunda olacak.

ZAMANAŞIMI SÜRESİ UZUYOR

KDV'nin iade edilebilmesi için, sonraki döneme devreden katma değer vergisinin ilk ortaya çıktığı dönem dahil olmak üzere, ilgili dönemlere ilişkin defter, belge, kayıt ve benzeri vesikaların, Vergi Usul Kanunu'nda yer alan zamanaşımı süreleriyle sınırlı olmaksızın idarenin talebi üzerine ibraz ve incelemeye arz edilmesi ise şart.

Diğer taraftan, iade imkanı tanındığı halde belirlenen usul ve esaslara göre iadesi talep edilmeyen KDV, hiçbir surette indirim ve iade konusu yapılamayacak. Söz konusu tutar, gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider veya maliyet unsuru olarak da dikkate alınamayacak.

DİBS İLE İADE DE MÜMKÜN

Komisyonunda yapılan ekleme ile, 31.12.2018 tarihi itibarıyla mükellefler tarafından indirim yoluyla telafi edilemeyen katma değer vergisinin iadesinde farklı bir yöntem getirildi. Böylelikle, Hazine Müsteşarlığı tarafından, 4749 sayılı Kanunda açıklık

belirtilen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç etmek suretiyle iadenin yapılabilmesinin de önü açılmış oldu.

01.01.2019 SONRASI DÖNEM

Tasarı ile KDV Kanunu'nun 29. maddesinde yer alan devir KDV'nin iade edilemeyeceği şeklindeki kural değiştiriliyor. Buna göre, bir vergilendirme döneminde, indirim KDV'nin hesaplanan KDV'den fazla olması durumunda aradaki fark sonraki dönemlere devir olacak ve 12 ay süreyle indirim yoluyla giderilmemesi halinde, bu süreyi izleyen altı ay içinde talep edilmesi şartıyla iade edilecek.

Bakanlar Kurulu, 12 aylık süreyi, sektörler, işletme büyüklükleri ve indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisinin kaynağına göre 24 aya kadar uzatmaya yetkili olacak.

Maliye Bakanlığı ise altı aylık süreyi, sektörler, işletme büyüklükleri ve indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisinin kaynağına göre üç aya kadar indirebilecek.

YÜRÜRLÜK

Bu uygulama 01.01.2019 tarihinde yürürlüğe girecek ve bu tarihten sonraki işlemlere uygulanacak. Bir diğer deyişle bu hükmün uygulanması en erken Ocak 2020 döneminde başlayacak.

Tasarının mevcut haline göre indirim yoluyla giderilemeyen vergi ile ilgili 12 aylık iadeye hak kazanma süresi ile altı aylık başvuru süresi, her bir vergilendirme dönemi itibarıyla (yani aylık olarak) takip edilecek.

Bir vergilendirme döneminde oluşan devir KDV tutarının indirim yoluyla giderilip giderilmediği, iade talebinin yapılacağı vergilendirme dönemine kadar verilecek KDV beyannamelerindeki sonraki döneme devreden KDV tutarı ile mukayese edilmek suretiyle tespit edilecek.

İADE NASIL OLACAK?

Maliye Bakanlığı, iadeyi vergi incelemesiyle veya sektörlerle, işletme büyüklüklerine ve indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisinin kaynağına göre vergi incelemesi dışında belirlenecek diğer yöntemlerle (örneğin YMM raporu gibi) yapmaya yetkili olacak.

